

Ymateb Ysgrifenedig Llywodraeth Cymru i adroddiad y Pwyllgor Cyllid 'Rhoi datganoli cyllidol ar waith yng Nghymru'

1. Mae Llywodraeth Cymru yn croesawu adroddiad y Pwyllgor Cyllid, sy'n ystyried y cynnydd a oedd wedi'i wneud o ran datganoli cyllidol ychydig cyn i drethi Cymru (y dreth trafodiadau tir a'r dreth gwarediadau tirlenwi) gael eu cyflwyno ar 1 Ebrill 2018. Dyma'r diweddaraf o bedwar adroddiad cydategol sy'n adolygu'r hyn sydd wedi'i wneud hyd yma ac yn ystyried yr heriau sydd o'n blaenau. Cyhoeddwyd yr adroddiadau eraill gan Weinidogion Cymru, Ysgrifennydd Gwladol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru.
2. Mae adroddiad ac argymhellion y Pwyllgor Cyllid yn gyson â'r hyn sydd yn yr adroddiadau cynharach. Mae'r argymhellion yn canolbwyntio ar agweddau'n ymwneud â chamau nesaf y gwaith gweithredu – costau trosglwyddo i'r dreth trafodiadau tir a'r dreth gwarediadau tirlenwi; cynnal sgiliau ac arbenigedd Awdurdod Cyllid Cymru a chodi ymwybyddiaeth trethdalwyr Cymru ynghylch cyfraddau treth incwm Cymru. Mae Llywodraeth Cymru yn cytuno â'r argymhellion.
3. Mae Llywodraeth Cymru yn ddiolchgar i'r Pwyllgor Cyllid am ei gyfraniad i'r broses o ddatganoli cyllidol hyd yma ac yn edrych ymlaen at y gwaith craffu y bydd yn ei wneud yn ystod y camau datblygu nesaf. Rydym yn ddiolchgar hefyd i'r llu sefydliadau ac unigolion eraill sydd wedi'n helpu i gyrraedd y cam hwn, ers i'r gwaith ddechrau o ddirif pan lanswyd Comisiwn Holtham yn 2008.

Mae'r ymatebion manwl i argymhellion yr adroddiad wedi'u nodi isod:

Argymhelliad 1:

Noda'r Pwyllgor nad yw'r costau trosglwyddo amcangyfrifedig ar gyfer trethi datganoledig o £1.8m wedi eu cadarnhau ac mae'n argymhell bod Llywodraeth Cymru yn parhau i fonitro'r costau hyn a herio unrhyw gynnydd pellach.

Ymateb: Derbyn

4. Ysgrifennodd Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi (CThEM) ataf ym mis Rhagfyr i roi gwybod bod costau'r trosglwyddo o dreth tir y dreth stamp a'r dreth dirlenwi i'r dreth trafodiadau tir a'r dreth gwarediadau tirlenwi yn debygol o godi. Roedd fy ymateb yn pwysleisio fy siom ynglŷn â hyn a'm disgwyliad y byddai cam nesaf y gwaith - sef rhoi cyfraddau treth incwm Cymru ar waith - yn nes at ffigur isaf yr amcangyfrif o £5m i £10m a amcangyfrifwyd gan CThEM. Gyda chytundeb CThEM, rwyf wedi rhannu'r ddau lythyr â'r Pwyllgor Cyllid.
5. Mynegais fy mhryder ynghylch costau cynyddol y trosglwyddo pan gefais gyfarfod â Swyddog Cyfrifyddu Ychwanegol CThEM ar gyfer cyfraddau treth incwm Cymru ym mis Ionawr, a dywedais yn glir y byddai unrhyw gynnydd pellach yn y costau yn cael ei herio'n gadarn.
6. Mae Trysorlys Cymru yn monitro'r costau trosglwyddo yn fanwl. Caiff adroddiadau am y costau eu hystyried yng nghyfarfodydd y bwrdd prosiect a'r bwrdd rhaglen a gynhelir ar y cyd â CThEM yn rheolaidd. Yn ogystal, mae fy swyddogion yn trafod yn rheolaidd â CThEM beth yw'r sail ar gyfer ei ragolygon, a dilysrwydd y rhagolygon

hynny. Rwy'n rhagweld y bydd CThEM yn cadarnhau'r costau terfynol yn ystod haf 2018.

Goblygiadau Ariannol

7. Dim.

Argymhelliad 2:

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylai cynigion manwl ar gyfer cynllunio ar gyfer olyniaeth a throsglwyddo gwybodaeth gael eu datblygu a'u rhoi ar waith cyn gynted â phosibl.

Ymateb: Derbyn

8. Bydd creu a chadw gwybodaeth gorfforaethol yn hanfodol er mwyn galluogi Awdurdod Cyllid Cymru i gynnal corff sy'n sefydlog ac yn perfformio i safon uchel. Mae'r Awdurdod wedi nodi bod cynllunio ar gyfer olyniaeth a throsglwyddo gwybodaeth yn feysydd blaenoriaeth i'w datblygu yn ystod ei flwyddyn gyntaf.
9. Mae cynllun sefydliadol yr Awdurdod yn cynnwys nod i fanteisio ar ddoniau ym mhob rhan o'r Gwasanaeth Sifil a'r tu hwnt, trwy drefnu benthyciadau rhaglen ar gyfer rhai o'i swyddi. Bydd yr Awdurdod yn parhau i gynnig cyfleoedd benthycia er mwyn denu arbenigwyr ac elwa ar amrywiaeth o brofiadau, gan sicrhau'r un pryd bod ei strwythur yn dal yn hyblyg ac yn gallu ymateb i unrhyw newidiadau mewn gofynion yn y dyfodol.

Goblygiadau Ariannol

10. Dim. Daw unrhyw gostau ychwanegol o gyllidebau'r rhaglenni presennol.

Argymhelliad 3:

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylai ymgyrch ymwybyddiaeth y cyhoedd fod yn flaenoriaeth allweddol wrth baratoi ar gyfer cyflwyno CTIC ym mis Ebrill 2019.

Ymateb: Derbyn

11. Bydd cyflwyno cyfraddau treth incwm Cymru yn gam pwysig mewn datganoli cyllidol – yn garreg filltir arall yn nhaith ddatganoli Cymru – ac yn uniongyrchol berthnasol i tua 1.3 miliwn o bobl sy'n byw yng Nghymru. Caiff y cyfraddau eu cyflwyno ar 6 Ebrill 2019. CThEM fydd y eu gweinyddu, a bydd y derbyniadau refeniw cysylltiedig yn cael eu rhoi i Lywodraeth Cymru gyda'r grant bloc.
12. Rwyf wedi ymrwymo i fynd ati mewn modd effeithiol, cydgysylltiedig a chyson wrth gyfathrebu â CThEM am gyfraddau treth incwm Cymru. Mae Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda CThEM i sicrhau bod y deunydd cyfathrebu ynghylch y gyfradd yn rhoi eglurder i unigolion a busnesau a'u bod yn amserol a chyson.
13. Yn ogystal â negeseuon CThEM drwy'r sianeli cyfathrebu sy'n bodoli'n barod, bydd pob trethdalwr sy'n byw yng Nghymru yn cael cadarnhad ysgrifenedig o'r newidiadau gan CThEM yn ystod hydref 2018, a bydd Llywodraeth Cymru yn arwain ymgyrch bellach i godi ymwybyddiaeth.

Goblygiadau Ariannol

14. Mae prosiect trosglwyddo CThEM ar gyfer cyfraddau treth incwm Cymru, sy'n cael ei ariannu gan Lywodraeth Cymru, yn cynnwys gwaith cyfathrebu ac ymgysylltu i wneud yn siŵr bod trethdalwyr sy'n byw yng Nghymru yn cael eu hadnabod yn gywir ac yn cael gwybod am y newidiadau. Ym mis Rhagfyr 2017, roedd CThEM yn amcangyfrif y byddai cyfanswm cost y trosglwyddo i'r cyfraddau rhwng £5m a £10m, sy'n sylweddol is na'r gost i Lywodraeth yr Alban ar gyfer prosiect cyfraddau treth incwm yr Alban (sef £20m). Mae disgwyl i CThEM ddarparu amcangyfrif manylach o'r costau yn ystod hydref 2018.

Mark Drakeford AC, Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid